

Frihandel medför stark konkurrens när produkten griskött är likvärdig

Internationella grispriserna har fallit de senaste 10 åren, enligt Notat 0524 från Landsudvalget i Danmark. Mycket tyder på att denna tendens fortsätter. Lägre priser är en konsekvens av ökad konkurrens mellan världens länder, som i sin tur är en konsekvens av ökad frihandel. Länder som ökat produktionen kraftigt är Brasilien och Mexiko.

grispriserna

Griskött är en mycket likvärdig produkt, oavsett var den produceras i världen. Därför är effekten av frihandel större då flera länder kan leverera samma typ av produkt. Konkurrensen ökar således på den internationella marknaden. Den som kan producera till lägsta produktionskostnaderna överlever på lång sikt.

Billig produkt säljer

Köparen, konsumenten, väljer ofta den billigaste produkten när varan är förhållandevis likartad. Skillnader på varan kan vara djuretik. Den hårda, och hårdnande konkurrensen, betyder att såväl producenter som förädlingsledet försöker bli duktigare och effektivare än tidigare.

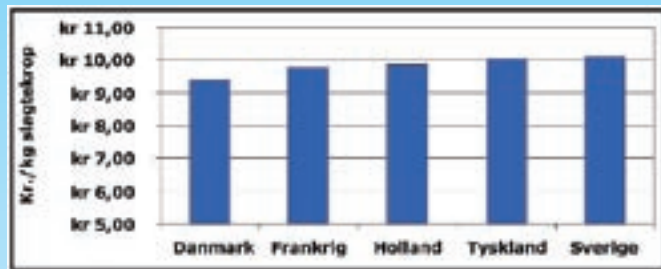
Landsudvalget har satt fokus på produktionsomkostnaderna i primärproduktionen och avräkningspriserna till producenterna för att få ett begrepp om den aktuella konkurrenssituationen. Denna fokusering visar vilken ekonomisk styrka som respektive lands svinsektor har i form av ekonomiskt resultat från grisproduktionen.

För att göra denna utvärdering har respektive lands rådgivningsorganisation för grisproduktion samlat in såväl ekonomiska som effektivitetsrelaterade data. Dessa data sätts in i en modell som är lika för samtliga länder. Modellen innehåller alla omkostnadskategorier som är förbundna med grisproduktionen. Inget annat finns med. Från Danmark ingår rapporterna från P-rapporterna. Frankrike, ITP (Institut Technique du Porc), Holland LEI (Agricultural Economics Research Institute) Tyskland, FAL, (Institut für Betriebswirtschaft) och Sverige RLF Konsult.

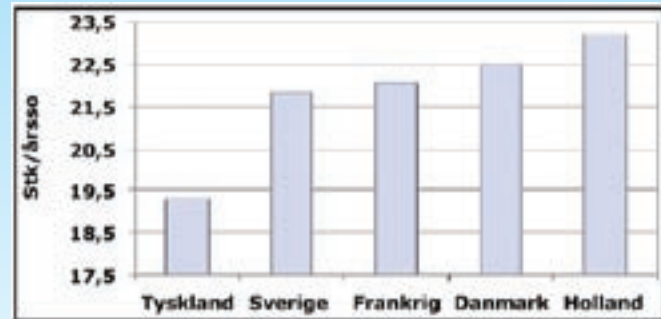
Produktionsomkostnader

Genom att fokusera på produktionsomkostnaderna i primärproduktionen och på avräkningspriset till primärproducenten går det att få ett någorlunda grepp om den aktuella konkurrenssituationen. Denna fokusering som Landsudvalget gjort, visar vilken styrka respektive lands svinsektor har i form av det ekonomiska resultatet från grisproduktionen.

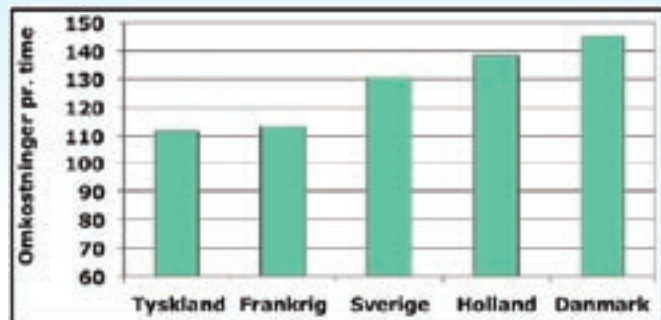
Figur 1. Genomsnittliga omkostnader i grisproduktionen i kronor per kg slaktkropp 2004. Genomsnittet avser heltidsproducenter. Dessa har 120 årssugor i Sverige, 150 årssugor i Tyskland, 165 i Frankrike, 266 i Holland och 303 i Danmark.

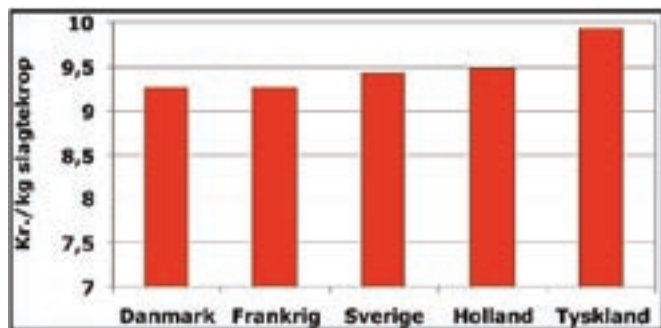
Figur 2. Antal slaktade grisar per årssugga. Produktiviteten i holländsk produktion är högst, med låg dödlighet. Lägst är den i Tyskland. I Danmark är dödligheten bland grisarna hög oavsett ålder. Därför har deras produktion försämrats. Sveriges effektivitet är oförändrad mot tidigare.

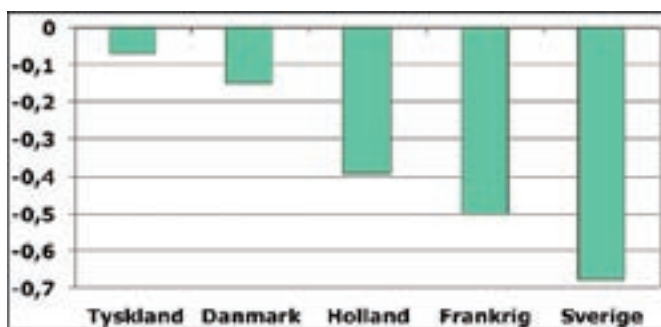
Figur 3. Arbetsomkostnader 2004 per timme. Skillnaden mellan Danmark och Tyskland är 34 dkr, 42,50 skr. Men sägs det, danska medarbetare är effektivare än tyska. I Danmark åtgår 15 timmar per årssugga mot 23 i Tyskland.

Figur 4. Avräkningspriser för slaktgrisar 2004.

Figur 5. Räntabiliteten i grisproduktionen 2004. Sverige ligger sämst till. Att Danmark ligger bra till anses vara lägre produktionsomkostnader, såsom längre foderkontrakt och stabila förbättringar i produktiviteten. I notatet sägs också att det är bättre att investera i olika förbättringar som kan säkra en hög produktivitet, framför att spara pengar i produktionen. Spara medför fallande produktivitet.

Under 2004 steg foderpriserna kraftigt. Men, sägs i notatet, eftersom det finns långa foderkontrakt i Danmark påverkades inte producenterna särskilt av prisstegringen på foder. Kon-

trakten skrivs i augusti och har en varaktighet på ett år. Därefter sjönk foderpriserna. De andra europeiska länderna har väsentligt kortare kontraktstider, en, tre eller sex månader.

Negativa regler måste tas bort snarast möjligt

Som vi tidigare redovisat från Danmark om olika produktionsresultat, kostnader och intäkter, ligger danskarna steget före oss. Det är inte första gången som stapeldiagrammen är på den negativa sidan för den svenska produktionen. Pappersmässigt.

kommentar

Men hur ser det ut i verkligheten? Troligen finns en negativ åldersfördelning i Sverige, speciellt i smågrisproduktionen. I många fall lever man då på "rost och röta". Produktionsapparaten är kanske inte av tillräcklig storlek och investeringarna anses för höga att ta för den aktiva tid man har framför sig att producera. Investeringslusten är större om det är någon inom familjen eller släkten som vill eller kan ta över. Finns någon som vill köpa en anläggning som inte ger vinst?

Det är bättre att investera i förbättringar, som kan säkra en hög produktivitet, framför att spara med fallande produktivitet som följd, skriver man i notatet. Detta kan alltid diskuteras. En investering ska betalas på ett eller annat sätt.

Skillnader mellan besättningarna

De nationella resultat som i Sverige lämnats ut av LRF Konsult är medeltal. Det är stora skillnader i resultat mellan olika besättningarna. Därför är det många besättningar som ligger klart över de resultat som redovisas i figur 2. Men eftersom det är ett medeltal så är det också många besättningar som ligger lägre.

Eftersom många svenska besättningar inte har några avvänjningsproblem och inte använder antibiotika, är jag själv överraskad över resultaten i figur 5. Den dåliga räntabiliteten beror förmodligen på de kostnadskrävande regler som de svenska producenterna måste rätta sig efter. Det är regler som bara fördyrar vid investeringar och vid sköt-

Lantmännen storsatsar på fastprisavtal för foder

Nya gemensamma fodervillkor ska öka möjligheterna att utveckla Lantmännens foderaffärer. Lantbrukarna erbjuds samtidigt fastprisavtal på både foder och råvaror.

foderkontrakt

-Bakom förändringarna ligger ambitionen att vara varje lantbrukares bästa affärspartner. De nya gemensamma villkoren för bulkfoder gäller från och med den 12 september i samtliga Lantmännens marknadsområden, säger Margareta Helander, marknadschef på Lantmännens foderdivision. Villkoren erbjuder flera olika beställningsalternativ och belönar dem som väljer ett rationellare sätt att ta hem foder på. Därigenom kan lantbrukarna fatta affärsmässiga beslut som kan bidra till sänkta foderkostnader.

-Våra kunder har uttalat önskemål om säkra priser på foder. Det är för många en trygghet att i förväg veta foderpriset

och kunna planera sin ekonomi utifrån det. Fastprisavtal kan jämföras med fast ränta på huslån. Det blir säkrare, men inte alltid billigare, säger Margareta. Tidigare har det varit möjligt att teckna fastprisavtal på råvaror.

-Även slaktkycklingsuppfödarna har kunnat låsa sitt foderpris för kortare eller längre perioder. Nu utvecklas detta så att kunderna inom alla djurslag erbjuds fastprisavtal, antingen på tre månader eller på helår. Den första teckningsperioden inföll mellan 10 och 25 september. De avtal som tecknades då började gälla från och med 1 oktober.

Både spannmål och foder

-Legoprisavtal är en variant på fastprisavtal, där kunderna kan låsa både spannmålspriset och foderpriset. Det ska testas i tre marknadsområden, i Skåne, i Syd och på Gotland.

-Vi är glada att kunna erbjuda fastprisavtal och räknar med att många kunder är intresserade. Troligtvis kommer de flesta att välja att låsa priset för en kortare period, säger Margareta Helander.

seln. Alla som jobbar med djur vet att allt som är negativt för djuret är negativt ekonomiskt.

Alla som har med bestämmelserna att göra, borde jobba praktiskt i någon besättning för att få egen erfarenhet av bestämmelsernas konsekvenser. För att svenska grisproducenter ska överleva i den hårdnande konkurrensen, måste negativa produktionsregler bort från produktionen.

Dödligheten bland grisarna i dansk grisproduktion är hög i alla åldrar. Är det en följd av de strängare etiklagarna, där djurägare och transportörer drabbas av böter för djur med skador som levereras till slakteriet?

Foderkontrakt med längre löptid?

Som framgår av notatet har de danska grisproducenterna oftast ett år långa kontrakt med sin foderfirma. Därmed vet grisproducenten vilket foderpris som gäller un-

der året. Detta är förmodligen både bra och mindre bra.

Bra, för då vet producenten vilket pris som gäller och har en fast kostnad. Mindre bra, för då kan inga prissänkningar bli aktuella under pågående avtalstid. Ett ingången avtal är ofta svårt att komma ur. Händer negativa saker i produktionen som påverkar produktionsresultaten neråt blir det ofta problem med positiva kontakter.

Oftast är det lägst pris på fodret på hösten i samband med ny skörd. Foderindustrin ser troligen till att priserna för deras del inte blir för låga. Det blir då att förhandla fram ett acceptabelt kontrakt för båda parter.

Nils Andersson

Kärvare i Danmark

Antalet konkurser bland lantbruksföretagen i Danmark fortsätter öka. Under de första nio månaderna 2004/05 steg antalet konkurser med 10,3 procent jämfört med samma tid ett år tidigare, enligt Statstidende. Under augusti 2005 ökade antalet konkurser med 66,7 procent jämfört med augusti 2004. Källa MaskinBladet /Nils

- Inomgårdsmekanisering -

SIKO® AB

Inredningar, utgödslingar & ventilation
Utrustningar & tillbehör = Allt för ditt behov
273 98 SMEDSTORP • 0414-513 00

KVM Traktorelverk med lågvarvig 1 500 varvs generator

16 kva och 30 kva

Klarar att starta dubbelt så stor elmotor som högvarvigt! Kompletterat med trepunktsfäste, 16 amp, 1-fasuttag, 32 amp, 3-fasuttag, Voltmätare, amperemätare, hertzmätare, timräknare, jordfelsbrytare, automatsäkringar, över-underspänningsskydd.

16 kva **NU: 16 800:-** 30kva **NU: 19 800:-**

Kvånum Järn

Storgatan 10
535 30 Kvånum
Fax 0512-931 33
kvanumsjarn.se kvanumsjarn@telia.com

Ring **0512-930 55** och beställ eller begär mer info! Moms tillkommer. Fraktfritt över 2 000:-. 1 års garanti.

